

FLANDRA STUDANTO

MONATA ALDONO AL
FLANDRA ESPERANTISTO

REDAKCIA ADRESO : PETER BENOITLAAN 95, GENTBRUGGE

DE TOEVOEGSELS — LA AFIKSOJ

Voorvoegsels — Prefiksoj.

7. «**Mal**» Als wij in het Nederlandsch het tegenovergestelde van «**goed**», «**vriend**», «**aanvaarden**» willen vormen, dan moet men een afzonderlijk woord gebruiken b.v.:

goed — slecht; vriend — vijand; aanvaarden — weigeren.

In Esperanto doet men dit anders. Men plaatst eenvoudig het voorvoegsel «**mal**» ervoor en de tegenovergestelde beteekenis van het woord is verkregen, b.v.:

bona — goed; malbona — slecht;

amiko — vriend; malamiko — vijand;

aanvaarden — akcepti; weigeren — malakcepti.

Let op! «**Mal**» geeft uitsluitend de tegenovergestelde beteekenis weer. Er bestaat veel verschil tusschen b.v.:

bongusta — nebongusta — malbongusta;

smakelijk — niet smakelijk — onsmakelijk;

utila — neutila — senutila — malutila;

nuttig — onnuttig — nutteloos — schadelijk;

«**Mal**» wordt ook nog gebruikt als stamwoord in «**mala**», «**mallo**», «**male**».

8. «**Mis**». Een voorvoegsel met dezelfde beteekenis als in het Nederlandsch d.i. verkeerd, onjuist, e.d..

Het wordt alleen vóór werkwoordelijke stammen gevoegd of vóór afgeleide woorden hiervan, b.v.:

kompreni — verstaan; miskompreni — misverstaan;

dus ook: miskompreno — misverstand.

Het verschil tusschen «**mis**» en «**mal**» bestaat hierin, dat «**mal**» juist het tegenovergestelde weergeeft van de werking, die het stamwoord noemt, terwijl «**mis**» wel de werking weergeeft doch niet zooals bedoeld is.

9. «**Pra**». Als voorvoegsel heeft «**pra**» de beteekenis van «**oer**», over, voor, oud, achter, e.d.» b.v.:

arbaro — woud; praarbaro — oerwoud;

gepatroj — ouders; pragepatroj — voorouders.

«**Pra**» wordt ook als stamwoord gebruikt, «**praa**».

10. «Re» heeft de beteekenis van «opnieuw, her, terug, weer, e.d.» v.b.:

legi — lezen; relegi — herlezen;
doni — geven; redoni — teruggeven.

«Re» wordt ook als stamwoord gebruikt, b.v.:

tien kaj reen — heen en weer.

11. Zonder nochtans daarom den naam van «voorvoegsels» te verdienen, worden van tijd tot tijd «voorzetsels» als dusdanig gebruikt, b.v.:

alveni, depreni, antaŭvidi, eksterordinara, ĉeesti, enterigo, elpreni, ĝisvivi, kunveni, pripensi, trairi, supersigno, subtera, k.c.

Wanneer men een voorzetsel als voorvoegsel bij een onovergankelijk werkwoord voegt, dan wordt het daardoor overgankelijk, en kan het dus een bepaling-zonder-voorzetsel na zich krijgen. B.v.: Mi ĉeestas la kunvenon, «ĉeesti» is overgankelijk terwijl «esti» nochtans onovergankelijk is.

GESCHIEDENIS VAN ESPERANTO VIII.

In de groote feestzaal zoemde de jonge taal als een frissche vernieuwing na eeuwen en eeuwen niet begripen, en het moet werkelijk een diep in het hart grijpend oogenblik geweest zijn toen de muziek de eerste noten aanhief van «La Espero» en de gansche zaal in eenzelfde ontroerende bezieling opstond en met kracht en fierheid de hartversterkende woorden zong:

En la mondon venis nova sento,
Tra la mondo iras forta voko...

Op het podium verscheen Zamenhof, aarzelend, ietwat bevreesd voor zoo-veel geestdrift, en toen er aan dat eendrachtig gejubel maar geen eind scheen te komen, is hij opgestaan, eenvoudig, kalm, ontroerd. Zijn eerste woorden brachten het gejuich tot bedaren, en met heldervaste toch ontroerde stem sprak hij verder over de beteekenis, de rol, de toekomst van Esperanto; hij verheugde zich over dien eersten welgeslaagden kongresdag en sprak de hoop uit dat dat eerste kongres in zich de kiem zou dragen voor verdere jaarlijksche bijeenkomsten. Hij vergat de hulde niet aan reeds gestorven pioniers als Einstein, Trompeter, e.a. en tenslotte eindigt hij met een gebed, een heerlijk gebed tot het opperste wezen, de mistera Forto, om hulp en bescherming af te smeeken.

«Al vi, ho potenca senkorpa mistero,
Fontego de l' amo kaj vero...
Al vi, kiun ĉiuj malsame prezentas
Sed ĉiuj egale en koro Vin sentas...
Hodiaŭ ni preĝas.

Een donder van toejuichingen beantwoordde spontaan zijn feestrede, een vloed van gelukwenschen stroomde hem toe, en in veler oogen blonk een traan, een eenvoudige stille traan, maar die meer sprak dan alle woorden, meer uitdrukte dan alle gebaren, meer veruiterlijkte dan alle geroep. Een nieuwe geest werd gesmeed op dat ééne oogenblik, hard en helder als diamant, die alleen zichzelf zou kunnen vernietigen maar door geen vreemden geest ooit zou kunnen vernietigd worden. Boulogne blijft meer dan een gewone naam voor ons.

OEFENINGEN -- EKZERCOJ.

VERBETERING VAN «VERTAAL IN ESPERANTO».

Oef. A. — 1. Mi promenas en la ĉambro. — 2. Mi promenas en la ĉambro. — 3. Mia frato estas ano de Flandra Ligo Esperantista — 4. Ĉiuj bonaj anoj (membroj) de Fl. L. E. abonas «Flandra Esperantisto»-n. — 5. Ne ĉiuj nobluloj portas juvelojn. — 6. Mi venos kiam mi havos tempon. — 7. La vagonaro estas forveturonta. — 8. Semajno havas sep tagojn. — 9. Ne ĉiuj sekcioj havas propran bibliotekon. — 10. Generale ni nutras nin malbone (erare). — 11. Ĉiuj homoj devas lukti por la nova sociordo. — 12. Esperanto estas la oficiala lingvo de la internacia Bellamy-movado. — 13. Anstataŭ labori, li dormas. — 14. Kiun libron vi legas? — 15. La lampo estas estingata. — 16. La lampo estingiĝas. — 17. Mi

estis vekata je la 7a horo. — 18. Mi vekigiĝis je la 7a horo. — 19. Tiuj ĉi ovoĵ estas eksportotaj. — 20. Li naskiĝis blinda

Oef. B. — 1. Pala pro kolero li forlasis la ĉambro. — 2. Mi konsideras lin kiel mian plej bonan amikon. — 3. Li estas konsiderata kompetentulo pri tiaĵ aferoj. — 4. Apud la stacidomo mi renkontis ĉiujn ekskursontajn knabojn. — 5. Se li daŭrigos tiel, li malmulton atingos. — 6. Pardonu sinjoro, ĉu vi povas diri al mi, kiam estas la distanco de ĉi tie ĝis la ĉefpreĝejo. — 7. Ne uzu tiajn esprimojn tiel ne parolas deca knabo. — 8. Pardonu al ni ofendojn niajn, kiel ni ankaŭ pardonas al niaĵ ofendintoj. — 9. Dum mia libertempo mi tranoktis en junulara gastejo. — 10. La elefanto estas dikhaŭtulo. — 11. — Simio estas fruktomanĝanto (frugivoro) kaj porko estas ĉionmanĝanto. — 12. Esperanto estas nenies posedaĵo. — 13. Kiu diris tion? — 14. Li multe ŝanĝiĝis de post kiam mi vidis lin lastfoje. — 15. Ni fidu, Dio destino la aferon. — 16. Li ne plu okupas sin pri sporto, al tio li la deziron perdis. — 17. Organizati festeton! Tio estas bona, por fari tion mi ĉiam estas preta. — 18. Li verkis la verkon pseŭdonime. — 19. Pro Dio, kiel tio estas ebla?

Oef. 2. — Vul in. — Vertaal de tusschen haakjes geplaatste woorden.

Observinte Aladin dum kelka tempo, la sorĉisto opiniis ke li eble povus uzi tiun knabon. Li informiĝis pri lia nomo kaj kiam li sciis ĉion, kion li deziris sciĝi, li alpaŝis al Aladin kaj diris: «Infano mia, ĉu eble via patro nomiĝas Mustafa, la tajloro?» — «Jes, sinjoro», respondis la knabo, sed li mortis jam antaŭ longe». Aŭdinte tiujn vortojn, la afrika magiisto ĉirkaŭprenis Aladin kaj plurfoje kisis lin. Kun larmoj en la okuloj, li diris: «Mi estas via onklo, via kara patro estis mia propra frato. Mi tuj rekoniis vin; vi similas al mi kiel du akvogutoj». Tiam li donis al Aladin plenmanon da mono kaj diris: «Iru al via patrino, salutu ŝin en mia nomo kaj diru al ŝi ke mi morgaŭ vizitos ŝin. Aladin, pli ol feliĉa pro la mono, kiun lia onklo donis al li, rapidis al sia patrino. «Patrino mia», li diris «ĉu mi havas onklon?» «Ne mia kara», respondis lia patrino. «Mi ĵus renkontis»; diris Aladin «viron, kiu rakontis al mi, ke li estas mia onklo kaj la frato de mia patro». Li ploris kaj kisis min, kiam mi rakontis al li, ke mia patro estas mortinta, li donis al mi monon kaj komisiis al mi, saluti vin en sia nomo kaj li promesis viziti vin. «Sed mia kara infano», respondis la patrino, via patro ne havas fraton kaj vi ne havas onklon». Post kelkaj tagoj la magiisto trovis Aladin ludanta en alia parto de la urbo, li ĉirkaŭprenis lin, metis du orajn monerojn en liajn manojn dirante: donu ilin al via patrino; diru al ŝi ke mi intencas viziti ŝin hodiaŭvespere kaj demandu al ŝi, ke ŝi prizorgu la vespermanĝon. Sed antaŭ ĉio li montris al la afrika magiisto la domon kaj portis la du ormonerojn al sia patrino, kiu okupis sin la tutan tagon per la preparo de la vespermanĝo. Frapinte sur la pordon, la magiisto, envenis ŝarĝita per vino kaj diversspecaj fruktoj, kiujn li kunportis por la vespermanĝo. Transdoninte ĉion al Aladin, li salutis lian patrinon kaj deziris, ke ŝi montru al li la lokon kie lia frato Mustafa laŭkute sidis sur la solo. Li genuflakis antaŭ la meblo kaj kisis ĝin plurfoje, kriante kun larmoj en la okuloj «mia kompatinda frato! Kiom malleliĉa mi estas, ĉar mi venis tro malfrue por lastfoje ĉirkaŭpreni vin».

(El «La Progresanto» Studieblad van F. L. E.)

NOVAJ EKZERCOJ.

VERTAAL IN ESPERANTO.

Oefening A. — 1. Wij eten om te leven, maar leven niet om te eten. — 2. Wat schiep God den 7den dag? — 3. Hebt U reeds den Bijbel gelezen? — 4. Gedurende het verlof zullen wij aan de kust kampeeren. — 5. «Turismaj Kronikoj» worden ieder week regelmatig door radio Roma uitgezonden. — 6. Esperanto is een waarborg voor de wereldvrede. — 7. «Heroldo de Esperanto» is het eenige wekelijksch blad in de internationale hulpwereldtaal Esperanto opgesteld. — 8. Vegetarisme is eerbied voor het leven. — 9. De groene ster is nog altijd het beste propogandamiddel. — 10. Wie gaat er met ons mee? — 11. Wij reizen om te leeren door heel het Vlaamsche land. — 12. Laat ons zingen en dansen. — 13. Aan de jeugd is de toekomst. — 14. Esperantisten vindt men overal. — 15. Esperanto is de hulptaal in de toekomst. — 16. Lucht en zonlicht zijn even noodig als voedsel. — 17. Mijn broeder heeft zich een nieuw huis laten bouwen. — 18. Ik houd van geriefelijkheid. — 19. Wie heeft het leven van Zamenhof reeds gelezen? 20. — Water is de beste drank. — 21. Niets zó aangenaam, dan goed doen.

Oefening B. — 1. Het kind speelde met vuur, maar de moeder had het tijdig bemerkt en rukte het lucifersdoosje uit zijn handjes. — 2. Gij zijt erg kieskeurig, het komt mij voor dat u nog veel water in uw wijn zult doen. — 3. De thermometer staat op 2 graden. — 4. Ik ben vanmiddag bij uw moeder geweest, maar zij was naar de markt. — 5. Tegenover oude menschen moet men altijd beleefd zijn. — 6. Vrienden, het is kernis vandaag. Kom! laat ons een plaatje draaien. — 7. Dat kan ik niet aanvaarden mijn beste, dat is niet naar mijn zin. — 8. Die man is ernstig ziek. Ik denk dat zijn einde nabij is. — 9. Sinds het begin van dit jaar is hij zonder werk. — 10. Veel landen zijn elkander vijandig gezind maar in 't geniep leveren zij wapenen tegen grondstoffen. — 11. Hij vertaalde het evangelie naar den H. Lucas uit het Grieksch. — 12. Hoedt u voor kou vatten, jongen. — 13. Hier is een appel, Karel, verdeel hem in vier. — 14. Ik kan niet heel nauwkeurig zeggen hoe oud zij is, maar vast en zeker is zij reeds in de zeventig. — 15. Wat doet uw vader? Hij is reiziger in wijnen. — 16. Wees oprecht jegens iedereen en dan zal uw gedrag tenminste behoorlijk zijn.

Oef. 2. — Vul in — Vertaal de tusschen haakjes geplaatste woorden:

Eksidint... la magiist... komena... interparol... kun la patrin... de Aladin. «Beste zuster», li dir..., ne mir... (er over, dat) vi dum la tut... temp... de vi... (huwelijc) kun mi... frat... Mustafa (nooit) vid... min... «Mi antaŭ kvardek jar... forlas... (dit) land... kaj dum (die) temp... mi travojaĝ... Hind... Persi..., Arabi..., Siri... kaj Egipti..., poste mi envetur... Afrik..., (waar) mi rest... loĝant... Fine mi dezir... revid... mi... naskiĝland..., sed (nooit) levona (iets) (zoo) afflik..., min (als) la eksci..., pri la mort... de mi... frat... La magiist..., rimarkant..., ke la vid-vin... eksplor..., ŝanĝ... la konversaci... kaj turnant... (zich) al (haar) fil..., li demand... al (hem): «(Waarmede) vi okup... vin, knabo mia?» Ĉe (deze) demand... la junul... klin... la kap... kaj tre (schaamde zich), (toen) (zijn) patrin... respond...: «Aladin est... tre mallaborem... bub...». (Zijn) patrin... far... (al het mogelijke) por instru... al li (zijn) met..., sed li ne sukces... «Kaj post (zijn) mort..., li, spite al miaj admonoj, perd... la temp... en la stratoj. Mi jam intencis forpel... (hem), por ke li zorg... pri si mem». La patrino de Aladin ekplore... kaj la magiist... dir...: «Vi agas tre malbon..., kara (neef); estas vi... dev... zorg... pri vi mem kaj pri vi... patrin..., vi klopod... gajn... vivobezonaj... (Als) ne plaĉ... al vi lern... (eenigerlei) meti..., mi volas aĉet... por vi butik... kaj proviz... ĝin per diversspec... ŝtof... kaj tolaĵ... (Aldus) vi pov... havig... al vi sufiĉe da bonfart... kaj vi pov... honest... viv...»

(El «La Progresanto» studieblad van F. L. E.)

LA REDAKCIO RESPONDAS.

Demando 1a — Kan men «bisi» gebruiken in den zin van bisseeren?

Respondo 1a. — Nergens kan ik hierop een bevredigend antwoord vinden. Volgens Van Straaten «bisseeeren»: rekanti, rediri, reludi. Ook in P. V. wordt «bisi» als werkwoordelijke afleiding van het tusschenwerpsel «bis» niet aangegeven. Wat denkt u van «bise aplaŭdi»?

Demando 2a. — Is de vorm «alveninte Londonon li...» juist?

Respondo 2a. — Deze vorm is juist. De accusatief is hier gebruikt om een weggelaten voorzetsel te vervangen.

Demando 3a. — Voor «geheelonthouder» vertaalde ik «abstinentulo». In een Esperanto woordenboek vind ik abstemio: geheelonthouding. Hoe komt U aan abstinentulo? abstini?

Respondo 3a. — 1) Abstemiulo heeft niet de beteekenis van «geheelonthouder» maar wel van «matig gebruiker». Het is een niet officieel woord.

2) Abstinenco is een woord dat door Zamenhof wel gebruikt werd maar niet officieel is. Volgens F. V. is «Abstini» het officieele woord voor: 1) Neuzi pro principo diversajn aĉajn (alkoholo, tabako, ktp.). Het woord abstinentulo is dus een naamwoordelijke afleiding van het werkwoordelijke stamwoord «abstin...»

Atentu! — In samideano atentigis min pri eraro en la traduko de «Geest men men hem de vinger, dan...». Kompreneble temas denove pri la presdialeto. Korektu do, anstataŭ: «Se oni sidigos...» oni uzu «se oni sidigos lin ĉe (al) la tablo, li tuj ankaŭ metos la piedojn sur ĝin».

Studmaterialon vi povas akiri ĉe
FLANDRA ESPERANTO INSTITUTO